

Міністерство освіти і науки України

Гуманітарний відділ Білицької селищної ради
ОЗ «Білицька ЗОШ І – III ступенів №1»

**Щоденні 5 – ефективний засіб розвитку самостійності і
витривалості учнів**

Ємець В. М.

вчитель початкових класів ОЗ «Білицька ЗОШ І – III
ступенів № 1, Білицької селищної ради»

Автор: Ємець В. М.
вчитель ОЗ «Білицька ЗОШ І – ІІІ ступенів № 1,
Білицької селищної ради»

Стаж роботи – 35 років
Категорія – вища
Звання – вчитель - методист

У методичному посібнику розглянуто ротаційну модель «Щоденні 5», описано набір щоденних вправ, які допоможуть виробити у дітей уміння самостійно працювати, приймати рішення, висловлювати і аргументувати свої думки. Практична частина містить розробки уроків із літературного читання і української мови.

Матеріали методичного посібника рекомендовані вчителям початкових класів та студентам педагогічних вузів для підготовки та проведення уроків.

Рецензенти:

Городецька В. В. - методист гуманітарного відділу Білицької селищної ради
Коваленко Р. О. – заступник директора з навчально – виховної роботи
ОЗ «Білицька ЗОШ І – ІІІ ступенів №1, Білицької селищної ради»

Схвалено методичною радою ОЗ «Білицька ЗОШ І – ІІІ ступенів №1, Білицької селищної ради» (протокол № 1 від 13 січня 2022 р.)

Зміст

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. Особливості методичних аспектів у формуванні читацької культури учнів початкової школи	6
1.1. Інтерес до читання – важкий виклик в умовах сьогодення	6
РОЗДІЛ 2. «Щоденні 5» - ефективний засіб самостійності та витривалості учнів	7
2.1. «Десять кроків» до успішного навчання та незалежності	7
2.2. Складники технології «Щоденні 5» у моїй практиці	8
РОЗДІЛ 3. Практичні вправи технології «Щоденні 5» на уроках	11
3.1. Впровадження технології «Щоденні 5» на уроках позакласного читання	11
3.2. Уроки літературного читання в 4 класі	38
3.3. Урок української мови	47
ВИСНОВКИ	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	53
ДОДАТКИ	54
Додаток 1	54
Додаток 2	56
Додаток 3	60
Додаток 4	62

**«Уміє вчити той, хто вчить цікаво»
А. Ейнштейн**

ВСТУП

За останні десять років світ змінився і далі змінюється швидкими темпами. Сьогодні вже неможливо навчати традиційно. Як сказав Альберт Ейнштейн: «Безумство – діяти по-старому і чекати нових результатів». Виклики часу зумовили зміни в освітній галузі України. Як завжди реформа освітньої галузі розпочалася з початкової школи. В початковій школі змінилися методи навчання. В учителя з'явилася нова роль – партнерство і наставництво. Необхідні знання збереглися, але навчання переорієнтувалося на формування таких життєвих компетентностей, які допоможуть дітям розв'язувати в повсякденному житті реальні проблеми.

До ключових компетентностей належать: уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також розвивати любов до читання, відчуття краси слова. Досягнення таких компетентностей передбачає виконання завдань: розвиток зв'язного мовлення, уяви, пізнавальних здібностей, логічного, критичного та образного мислення, уміння брати участь у діалозі, створювати стислі усні й письмові монологічні висловлювання. Всього цього можна досягти впровадженням у освітній процес інноваційних технологій. Однією з них є впровадження «Щоденних 5». Ця технологія містить набори щоденних вправ діяльності, виконуючи які, учні навчаються бути самостійними під час читання та письма, а учитель має можливість працювати з учнями індивідуально і в малих групах. Аби запровадити цю систему, не треба захмарних зусиль чи витрат часу. Головне – правильно організувати навчальний процес і знати, навіщо це потрібно.

Молодший шкільний вік – це період позитивних змін та перетворень, що відбуваються з особистістю. Якщо в цей період діти не відчують почуття радості від пізнання, у них не виникне впевненість у своїх здібностях і можливостях, то зробити це у подальшому розвитку буде дуже важко. Важливо у цей період навчити дітей пізнавати цей світ самостійно. А **ключовою метою** «Щоденних 5» якраз і є – навчити учнів самостійності.

Головні принципи та переконання цієї технології такі: довіра та повага, спільність, вибір, відповідальність, дослідження інтелекту.

Метою своєї діяльності вважаю створення організаційних та педагогічних умов для формування успішної особистості, реалізацію природних інтелектуальних здібностей школярів, розвитку їхніх талантів, самореалізації, готовності до творчої праці, набуття учнями досвіду, незалежного мислення, оптимізму та впевненості в собі, вирішення проблем за межами освітнього процесу, тобто у повсякденному житті.

РОЗДІЛ 1. Особливості методичних аспектів у формуванні читацької культури учнів початкової школи

1.1. Інтерес до читання – важкий виклик в умовах сьогодення

Художня література, як відомо, має неабиякий вплив на формування особистості школяра. Особливо яскраво це проявляється в молодшому шкільному віці. Одним із основних завдань сучасної початкової школи, визначеним у Концепції «Нової української школи», є посилення ролі літературної освіти у формуванні духовної, гармонійної особистості, з достатніми комунікативними можливостями, мотивацією до самостійного читання. У Державному стандарті початкової освіти зазначено, що «спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння, як читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, здатність логічно обґрунтувати позицію». Проте в наш час розвивати інтерес до читання та формувати навички читання – надзвичайно важкий виклик як для вчителів початкової школи, так і для батьків. В сьогоденні учні дізнаються про нову інформацію не через читання, яке потребує неабияких зусиль, а через інформаційний простір. В теперішньому світі реформування початкової освіти актуалізується проблема підготовки учня, як – самостійного читача і подальший розвиток методики роботи з дитячою книгою. Зараз з'явився новий тип учнів, які прагматично ставляться до читання («знайти», «здобути» інформацію), у них слабо виражена читацька мотивація; відчутні тенденції до фрагментарного, поверхового сприймання змісту текстів різних видів. Також діти не вміють повноцінно працювати із традиційними дитячими друкованими виданнями. Окремі методичні аспекти цієї проблеми можна знайти у працях видатних науковців різних часів. Вагомий внесок у дослідження проблеми читацького становлення особистості дитини зробили класики педагогічної думки, письменники та громадські діячі: Х. Алчевська, Б. Грінченко, М. Драгоманов, Я. Коменський, А. Макаренко, В. Сухомлинський, К. Ушинський, І. Франко та інші. Увагу науковців і педагогів завжди привертало питання формування читацьких умінь і навичок, самостійної роботи з книгою, розвитку читацьких інтересів. Роль художніх творів у розвитку особистості розглядали Ф. Бугайко, М. Рибникова, В. Сухомлинський. Так, на думку В. Сухомлинського, щоб дитина виросла справжньою людиною, її розум і душа мають працювати у діалозі із книгою. Василь Олександрович власними силами створив бібліотеку Павлівської школи, брав участь у ретельному доборі книжок для кожного учня, у проведенні Свята книги на початку навчального року тощо. Загальновідомо, що проблема формування читацької культури учнів, яка є важливою складовою частиною загальної культури особистості, сьогодні особливо актуальна з огляду на різке зниження рівня пізнавальної активності учнів, кризу читання.

РОЗДІЛ 2. «Щоденні 5» - ефективний засіб самостійності та витривалості учнів

2.1. «Десять кроків» до успішного навчання та незалежності

Для підтримки успішного навчання, сприятливої атмосфери, поєднання групової та індивідуальної роботи, стимулювання активної мислительської діяльності, розвинення відповідальності та самостійності, розуміння учнями свого індивідуального значення та фіксування учасниками освітнього процесу стану свого розвитку й оцінки ефективної взаємодії застосовую ротаційну модель «Щоденні 5». Цю технологію розробили дві вчительки початкових класів Гейл Боші і Джоан Мозер з міста Сіетл (США). Дану методику широко застосовують у Канаді, Сполучених Штатах Америки, Великій Британії, Австралії. Незважаючи на те, що для української освіти технологія «Щоденні 5» є новою та незнайомою, дана модель існує приблизно 12 років з моменту публікації Гейл Боше і Джоан Мозер у 2006 році книги «The Daily 5: Незалежність грамотності в початкових класах» («The Daily 5: Fostering Literacy Independence in the Elementary Grades»). Першочергово технологію було розроблено, щоб допомогти учням розвивати щоденні звички читання, письма, створення словника і навички працювати самостійно.

Структуру «Щоденних 5» використовую таким чином, щоб їх діяльність якнайкраще відповідала потребам учнів. За словами Г. Буше і Дж. Мозер, традиційне навчання передбачає оволодіння учнями читанням та письмом, які не інтегрується з іншими навчальними предметами. «Щоденні 5» об'єднуються з іншими дисциплінами, зокрема з природничими, соціальними та здоров'язбережувальними. Інтеграція відбувається, коли учні читають та пишуть, використовуючи матеріали для читання з інших навчальних предметів. Впровадження цієї технології вимагає готовності до організації освітньої діяльності учнів, дотримання ними правил зі щоденними видами роботи. Насамперед пояснюю учням, для чого вони повинні використовувати рутини: для того, щоб у майбутньому стати успішною людиною. Діти мають навчитися проходити певний шлях – це 10 кроків до успішного навчання та незалежності. Сутність їх полягає у формуванні готовності до різних видів діяльності, а саме:

- Визначати, що вивчається;
- Ставити мету й обґрунтувати необхідність її досягнення;
- Прописувати бажані кроки власної діяльності;
- Моделювати бажані кроки;
- Моделювати найменш бажані кроки, потім найбільш бажані;
- Вчитися переміщуватися по всьому класу, знаходити зручне місце для роботи (розуміти право кожного на особисте освітнє середовище);
- Відпрацьовувати та тренувати особисту витримку, волю, характер;
- Вчитися працювати самостійно;
- Бути готовим до зміни форми діяльності;

- Вчитися аналізувати роботу, відповідаючи на запитання «Як усе пройшло?».

Із впровадженням цієї технології школярі відпрацьовують витримку та дисциплінованість, адже кожна діяльність розрахована на певний час (приблизно 20 хв) щодня. Після довготривалого відпочинку учні можуть зосередити свою увагу лише на досить короткий час. Відпрацювання витримки під час впровадження «Щоденні 5» відбувається від 8 до 12 тижнів. В Америці та Канаді система «Щоденні 5» працює за таким алгоритмом: на початок цього процесу школярів об'єднують в одне велике коло. Після цього учитель об'єднує учнів у групи для виконання навчальних завдань: одні пишуть, інші читають для когось, треті слухають, четверті читають для себе, п'яті працюють над незнайомими словами. Через певний час діти знову сходяться в коло. Потім знову розходяться. І так триває до того часу, допоки кожен учень не виконає всі п'ять видів діяльності.

«Щоденні 5» були адаптовані вчителями Новопечерської гімназії м. Києва, які запровадили цю систему в шкільну практику. На перший погляд, ці види діяльності є різновидом звичних для українських школярів завдань з розвитку різних видів мовленнєвої діяльності: читання мовчки, читання вголос, діалогічного мовлення та письма. Утім, особливості організації цієї роботи надають їй більшої результативності. «Щоденні 5» є стандартизованою авторською технологією, тому вона складається з обов'язкових процедурних етапів, що мають сталі форми. Ця технологія включає **читання для себе, читання для когось, слухання, роботу зі словами, письмо для себе**. В українських школах даний алгоритм дещо адаптований, адже програмою не передбачено виділяти окремий час на впровадження даної технології, її застосування відбувається безпосередньо на запланованому уроці.

2.2. Складники технології «Щоденні 5» у моїй практиці

Першим кроком впровадження технології «Щоденні 5» – є «Читання для себе», яке застосовую як на уроці, так і впродовж усього робочого дня. Я самостійно визначаю час, коли мені краще проводити цю діяльність. Важливим є те, що учні самостійно обирають книгу чи текст для читання. Для цього у нас у класі створена бібліотечка,. Я не нав'язую свою літературу. Перед початком читання повторюємо правила читання, які ж самі і склали. Учні читають протягом 20 хвилин, але розпочинати цю діяльність потрібно із 5–10 хвилин в залежності від віку дітей, і поступово, збільшувати час для читання. Після опрацювання книги або тексту учні виконують завдання для перевірки розуміння твору, а головне для усвідомлення прочитаного. Ці завдання різного характеру: «Знайди зайве»; уяви себе режисером чи художником, чи створи кадри фільму за твором; вправи «Чи віриш ти що...», «Телефон»; «Істинні та хибні висловлювання»; «Відгадай»; «Сторітелінг», тощо.

Другий крок – це «Читання для когось». Під час виконання цієї діяльності учні об'єднуються у пари за інтересами або за обраним твором. Такий вид діяльності спонукає дітей вчитися співпрацювати, а саме слухати один одного, виконувати

завдання в парі. «Читання для когось» розпочинаю з невеликого за обсягом твору, що займає менше часу для читання, щоб учні могли звикнути до такого виду діяльності, а в процесі роботи збільшую текст за обсягом. Після того, як учні оберуть твір для читання, пропонують їм обрати форму для роботи. Діти можуть читати по 1 чи 2 речення, по абзацу. Якщо це учні 3–4 класів, можна навіть по декілька абзаців, а також по сторінці, але учні роблять вибір самостійно (додаток 3). Після завершення читання в парах учні розпочинають роботу над виконанням завдань, які спрямовані на перевірку прочитаного. Наприклад, поставте один одному запитання до тексту чи розкажіть зміст твору і висловіть своє власне враження від прочитаного тексту, розіграйте діалог, складіть поради, знайдіть початок чи кінець речення, «візьміть інтерв'ю» у автора твору чи головного героя і інше. До того ж згадуємо правила: працюємо злагоджено в парі; після обрання твору одразу розпочинаємо роботу; читаємо по черзі; весь відведений час працюємо на одному місці. Під час «Читання для когось» учні навчаються слухати один одного, тобто забезпечується вид мовленнєвої діяльності – аудіювання.

Третій крок «Щоденні 5» – «Письмо для себе». Під час виконання цього виду роботи я пропоную учням будь-яку тему для письма, а також діти можуть самостійно обрати теми. Це може бути: напишіть твір – есе, або есе за планом; запишіть своє продовження оповідання; запишіть sms – повідомлення; випишіть з оповідання речення різні за метою висловлювання; складіть розповідь за малюнком (додаток 4), випишіть слова, які закінчуються приголосним звуком; обведіть в словах тексту букви, що позначають два звуки; розташуйте слова в алфавітному порядку; доберіть синоніми до слів, тощо. «Письмо для себе» допомагає навчитися висловлювати думки й записувати їх на папері, розвивати зв'язне мовлення. Як і в попередніх щоденних діяльностях складаємо правила, яких діти мають дотримуватися під час «Письма для себе», а саме: обираємо тему для письма і одразу починаємо працювати; виконуємо роботу протягом певного часу; весь відведений час працюємо на одному місці; після написання перечитуємо написане, виправляємо допущені помилки; після завершення роботи прибираємо своє робоче місце. Під час цієї роботи учні першокласники можуть працювати, наприклад, в альбомах і малювати свої враження, поки не навчаться писати. Учні 2–4 класів можуть працювати у звичайних зошитах. Важливим моментом у цій діяльності є те, що я не критикую роботу учнів, не обмежую їх в обсязі написання роботи. Відпрацьовування такої незалежності розвиває потребу в учнів краще писати та читати.

Четвертий крок – це «Робота зі словами». Під час цього виду діяльності добираю слова, які необхідно опрацювати з учнями, також використовую і ті слова, які передбачені навчальною програмою. До того ж можна опрацювати незнайомі слова, які учні зустріли під час читання художніх творів, розв'язування математичних задач, під час роботи з текстами на уроці ЯДС. У процесі «Роботи зі словами» учні можуть знайти визначення слів за допомогою словників або

гаджетів. Для цього виду діяльності готую учням різні завдання для роботи: з'єднайте слова, близькі за значенням; зробіть звуко-буквений аналіз слів; запишіть слова в такому порядку, в якому відбувалися дії в тексті; складіть інші слова з даного слова; порахуйте, скільки разів у тексті зустрілося певне слово; відновіть слова; з'єднайте слова з відповідними малюнками; поділіть слова для переносу, складіть з ними речення; утворіть нові слова за допомогою суфіксів чи префіксів та інші. Після вивчення певної кількості слів можна запропонувати дітям скласти словникову історію, казку, оповідання з їх використанням. Для цієї роботи актуальним є використання стіни слів. Під час «Роботи зі словами» діти вчаться працювати зі словниками, поповнюють свій лексичний запас, використовують набуті знання під час написання різного виду робіт: переказів, оповідань, власних висловлювань, розвивають зв'язне мовлення.

П'ятий крок «Щоденні 5» – це є «Слухання». На цьому етапі сама виразно читаю тексти, а також готую для учнів аудіозаписи, які вони обирають і слухають, або учень може самостійно обрати файли для слухання, використовуючи відповідні гаджети. На сьогоднішній день є дуже багато інтернет-джерел з аудіозаписами літературних творів. Після завершення «Слухання» учні розпочинають роботу над виконанням завдань, що спрямовані на перевірку прослуханого. Наприклад, це дай відповіді на запитання (додаток 2); придумай інше закінчення твору; придумай інший заголовок до тексту; поділи текст на частини, склади план; яка головна думка твору; яке прислів'я може бути заголовком твору; придумай рекламу до прочитаного твору, щоб кожному захотілося його прочитати; намалюй ілюстрацію до оповідання; створи асоціативний куш; запиши головні якості характеру героя, тощо. Під час «Слухання» учні вчаться тривалий час сприймати інформацію, не відволікаючись, випрацьовувати витримку, обмінюватися думками щодо прослуханого твору, аналізувати почуте.

В усіх «Щоденних 5» вводяться елементи самооцінювання. Листи самооцінювання є важливим інструментом самоаналізу учнем своєї діяльності. Учні оцінюють передусім не результат своєї діяльності, а характер і послідовність виконання певних дій, які спрямовані на розвиток самостійності і розкриття творчого потенціалу (додаток 1). Особлива увага звертається на тренування витривалості учня, на активну роботу впродовж всього часу, відведеною для цього виду діяльності. Передбачається, якщо учень буде дотримуватися цієї процедури, то результат буде прогнозовано позитивним.

РОЗДІЛ 3. Практичні вправи технології «Щоденні 5» на уроках

3.1. Впровадження технології «Щоденні 5» на уроках позакласного читання

Пропоную завдання до текстів на уроки позакласного читання з Хрестоматії сучасної української дитячої літератури в 3 – 4 класах.

Дмитро Кузьменко (Кузько Кузякін)
« Чим корова не собака» (уривок)

Одного разу я перестав бути відомим художником.

Щоправда, спершу мені довелося ним стати. Не аж таким відомим, щоб на всю країну. І навіть не на все місто. А так, лише в школі. Правда, малювати я ніколи не любив. Мені тільки собаки добре вдавалися. А люди, дерева і все інше — не дуже. Я більше любив грати у футбол. І майструвати з татом на дачі шпаківні.

Та якось між школами оголосили конкурс малюнків на тему «Молочні породи корів» у побуті очима дітей. Тема химерна, ніхто не сперечається. Навіть наша Оленочка Петрівночка сказала:

- Тема якась химерна. Їм що там, геть нічого робити у міськвнó»?!

Але потім з'ясувалося, що головний спонсор конкурсу — директор молочної фабрики. І тоді всі подумали, що тема, мабуть, усе ж таки дуже корисна для юного покоління, повчальна. А коли дізналися, що головний приз — холодильник для шкільної їдальні, та ще й із сенсорним екраном і виходом в інтернет, у школах закипіла робота.

Директори закотили рукави піджаків і дали завдання завучам. Завучі закотили рукави светрів і дали завдання вчителям. Учителі закотили рукави сорочок і дали завдання дітям. А дітям не залишалося нічого іншого, як узятися до малювання незалежно від рукавів.

Я теж узявся, хоч малювати не любив. Що вдієш, як треба? Корови в побуті, корови в побуті... Але ж у нас не було жодної корови. Ще й молочної. На балконі її тримати, чи як?

Корови мені не вдавалися. Тому я намалював собаку й прилаштував їй роги. А щоб це якимось боком пришпанделити до побуту, дописав у куточку «ми-и-и-и-и!» Ніби вона мукає, але не «му», а «ми». Проблеми з вимовою. Так і віддав малюнок на конкурс.

А він узяв, та й переміг!

Приїхав до нас директор молочної фабрики. Всю школу на лінійку вивели. Скрізь квіти, бантики, музика гримить. І ось так перед усіма вручили мені, тобто школі, холодильник із сенсорним екраном. І ящик кефіру. На додачу.

— Бачите, панове діти, — каже молочний директор, — який молодець серед вас є! Таку корову гарну намалював. І як же ж тему тонко впіймав! Розумничок!

Усі заплескали. Я зрадів, бо що мав робити. І мої тато з мамою також. І вчителька.

- Що ж це я в тобі художнього таланту раніше не розгледіла? Тепер виправлюсь, — пообіцяла Олена Петрівна після лінійки.

І я став відомим художником. Не аж таким відомим — тільки в нашій школі.

А вчителька свого слова дотримала. Тільки свято якесь на носі — вона одразу до мене. Малюй-но, мовляв, стінгазету. А малювати ж я ну геть не любив... Майже рік мучився з тим малюванням.

Аж якось директорка викликала до себе нашу вчительку.

— Олено Петрівно, — звернулася вона, — а що це у вас на стінгазетах завжди самі собаки: і на День учителя, і на Новий рік, і до Тижня математики?

— Ну, це в нас... — почервоніла вчителька, — це в нас художній задум такий, концепція. Майже перформанс.

Директорка не знала, що таке перформанс, а тому нічого не відповіла.

Та Олена Петрівна зрозуміла, що краще надалі не доручати мені малювання газет. Перформанс перформансом, а зайвий раз до директорки ходити не хочеться. Хай далі хтось інший, не такий концептуальний, малює.

Так і минула моя слава. Спершу я трохи засмутився. Собаки ж мені класнючі вдавалися. Але то таке. Тепер же в мене й часу більше вільного з'явилося, щоб із татом на дачу їздити. От-от завесніє, шпаки прилетять — готуватися час! Сила-силенна справ!

«Щоденні 5» Слухання

Як звати головного героя?	Запиши 3 головні якості характеру героя оповідання.
Прочитай анаграми. ВАРОКО (корова) БАСОКА (собака) КУКОНРС (конкурс) БОТХФЛ (футбол) НИКДОЖХУ (художник) ЛАНТТА (талант)	Дай відповіді на запитання. Метод «6 Чому?» Чому такий заголовок? Чому хлопчик малював тільки собак? Чому добре виходили тільки собаки? Чому не пробував малювати інше? Чому не любив малювати? Чому любив грати у футбол?

Прочитай частину твору, яка тобі найбільше сподобалася.

Закінчи речення:

Правда, малювати я ніколи ... (не любив)

Я більше любив грати... (у футбол)

А коли дізналися, що головний приз – (холодильник)

І я став відомим... (художником)

А вчителька свого слова... (дотримала)

Так і минула моя... (слава)

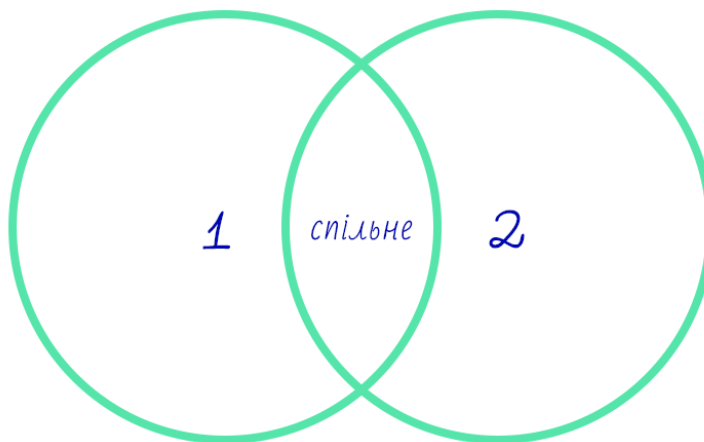
Придумай іншу назву твору. Запиши.

1. Діаграма «Коло Вена»

Запиши спільні і відмінні ознаки

Корова

Собака

2. Вправа «Так», «Ні»

1. Хто хоче познайомитися ще з творами цього письменника?

2. Хто не хоче?

Так	Ні

3. Знайди, де сховалася собака?

Робота зі словами

1. Правильно прочитай слова. Запам'ятай їх правопис. Незрозумілі слова знайди у словнику, склади з ними речення.

хімерна	побут	лінійка	концепція
завесніє	пришпанделити	міськвно	спонсор
стінгазета	сенсорний	молочі породи	сила силенна

2. З'єднай слова близькі за значенням

Химерний	завесніє
Гримить	незвичайний
Потеплішає	звучить

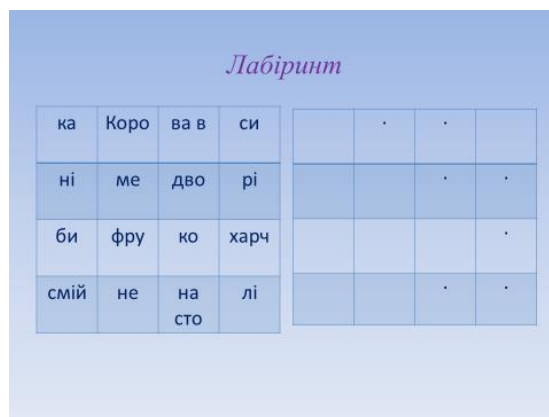
3. У поданому слові закресли всі літери «у». Прочитай слово, що утворилося. Зроби звуко – буквенний аналіз слова.

муаулууюнуоуку

4. Запиши слова в такому порядку, в якому відбувалися дії в тексті: заплескали, минула, перестав, не вдавалися, з'явилося, намалював, не любив.

Робота в парах

1. Знайдіть у тексті найбільше за кількістю букв слово. Поділіть його на склади та поясніть значення.
2. Поставте один одному по 3 запитання до тексту.
3. Дуже стисло розкажи сусіду зміст твору і вислови своє власне враження від прочитаного твору.
4. Прочитайте речення.

Письмо для себе

1. Напиши твір – есе «Чому потрібно завжди бути собою» або «Чим корова не собака»

2. Виконай письмово вправу «Запитай у автора»
«Чому ти стверджуєш, що...» або
«Що ти маєш на увазі, коли пишеш...»

3. Закінчи і допиши речення за поданим початком.

« І тоді всі подумали...» _____

« І ось так перед усіма...» _____

Сашко Дерманський
«Мрія Маляки»

Маляку взагалі-то по-справжньому не так звати. Колись, у дитинстві, Маляку звали Марійкою. А ім'я Маляка до неї просто причепилося.

У дитинстві в Маляки були труднощі з дикцією, тобто з вимовою. І язик не завжди в потрібне місце стає. У дитинстві дорослі часто питали Маляку, як її звати. У дорослих є така дурна звичка: питати в дітей їхні імена. Особливо часто вони запитують чомусь саме тих дітей, котрі мають проблеми з дикцією. От і в Маляки по кілька разів на день питали. А Маляка їм відповідала. Відповідала вона по-правильному, але виходило не по-правильному: замість «Марійка» в неї виходило «Маляка». Я вже пояснював чому — через труднощі з вимовою. І через язик. Сама Маляка тут узагалі ні при чому.

Ото ж вона так собі відповідала й відповідала. А дорослі — народ довірливий, подумали, що це все серйозно. Тоді й почали називати Маляку Малякою. Попервах мама з татом щось таке пригадували, буцімто називали доньку Марійкою, але скоро й вони звикли.

Тепер Марійкою Маляка тільки зошити підписує, а представляється всім Малякою. Тож знайомтеся — Маляка. А вас як звати? Дуже приємно.

Так ось. Маляка просто марила всім, що хоч якось стосувалося принцес. Навіть драконами. Тільки от принцесою вона мріяла стати, а драконом не дуже. Навіть дуже не хотіла. Але дуже хотіла бодай разок на драконі покататися.

Якось Маляка прочитала в грубій енциклопедії, що на далекому острові Комодо живуть майже справжні дракони — величезні ящірки — вар'ани.

Одного разу на Різдво Маляці подарували глиняну скарбничку-кота. Відтоді вона почала кидати туди копійки — збирати на подорож до драконячого острова. Мабуть, уже всі здогадалися, навіщо Маляка хотіла потрапити на Комодо? Правильно — на драконах покататись. Але поки гроші не назбиралися, Маляка драконів просто малювала по всіх усюдах. На полях у зошитах, на шпалерах у своїй кімнаті, на спинці татової курточки. А одного разу навіть на справжній гарматі — крейдою.

Зрозуміло, що на війні Маляка ні разу не була і у війську не служила. Зрозуміло, що не дуже віриться про гармату. Але я не брешу, чесно — малювала дракона на гарматі. Це було в бабусі на роботі. Роботи ж бо всякі на світі бувають, на деяких роботах і гармати трапляються.

На одній з таких робіт працювала Малячина бабуся. В музеї. Колись вона працювала у школі вчителькою. А потім постаріла, й у школі їй сказали, що треба йти на пенсію. Бабуся дуже не хотіла на пенсію, бо дуже любила дітей і навіть

потрошечку віддавала їм своє серце. В неї й книжка така улюблена на столі завжди лежала — «Серце віддаю дітям». Бабуся так довго працювала в школі і поділилася своїм добрим серцем зі стількома дітьми, що зрештою їй самій мало що лишилося. Тим-то виснажене бабусине серце часто боліло.

Школярі теж дуже любили Малячину бабусю і не хотіли відпускати її на пенсію, тому пішли і сказали про це директорові школи. Директор уже мало не лишив бабусю працювати далі, але на радощах вона так розхвилювалася, що довелося викликати швидку допомогу. Коли бабусю виписали з лікарні, до школи її вже не взяли — через стан здоров'я. Тоді бабуся сказала, що все життя була серед людей і тепер не збирається сидіти вдома. Пішла і влаштувалася в музей — квитки продавати. Хоч тут їй було краще, ніж удома, Маляка бачила, що бабуся сумує за школою і за школярами. Як же Маляці хотілося, щоб бабусине серце знову стало здоровим і щоб її знову взяли працювати вчителькою. Але ж як цьому зарадити? Маляка не знала. Вона могла лише мріяти.

Завдання до тексту

<p>Героєм твору є _____ _____</p>	<p>Підкресли риси характеру, притаманні головній героїні: весела, сумна, розумна, байдужа, вразлива, допитлива.</p>
<p>Придумай іншу назву твору. Запиши _____ _____</p>	<p>Випиши незрозумілі слова _____ _____ _____</p>
<p>«Знайди зайве» Маляка малювала драконів: по всіх усюдах; на полях зошита; на стінах школи; на шпалерах у своїй кімнаті; на спинці татової курточки; на справжній гарматі.</p>	<p>Поділи текст на дві частини. Придумай і запиши заголовки до них.</p>
<p>Уяви себе режисером і художником. Створи кадри фільму за твором «Мрія Маляки»</p>	

1. Гра « Відгадай». Поясни одним словом

Бачити себе у мріях (....)

Донька царя (....)

Казковий літаючий ящір(....)

Острів, де живуть величезні ящури (....)

Великі ящури сучасного світу (....)

Військова зброя (....)

2. Гра «Чи віриш ти, що...»

Постав «+» у першому стовпчику, якщо згодний (-а) і «-» , якщо не згодний (-а).

Що дівчину можна назвати Маляркою?		
Що дорослі дуже довірливі?		
Що на Землі живуть дракони?		
Що дівчина може намалювати дракона на гарматі?		
Що діти дуже люблять своїх учителів?		
Що дівчина може думати про бабусине серце?		

3.« Тонкі і товсті запитання»

Тонкі

Товсті

Хто? (головна героїня твору)	Як пояснити чому...? (дорослі називають дівчину Маляркою)
Що? (виходило замість Марійка)	У чому відмінність ...? (дракона і варана)
Коли? (почали називати Маляркою)	Що буде, якщо...(Маляка полізе на гармату)
Де? (прочитала про о. Комодо)	Що, якщо...? (скарбничка наповниться)
Може? (людина поділитися своїм добрим серцем)	У чому причина...?(хвороби серця бабусі)
Буде...? (працювати бабуся у школі)	Які наслідки...?(можуть бути у радощів)

4. Робота над настроєм оповідання

Розташуй картки з емоціями навпроти карток з окремими абзацами тексту.

З докором	Колись вона працювала у школі вчителькою. А потім постаріла, й у школі їй сказали, що треба йти на пенсію. Бабуся дуже не хотіла на пенсію, бо дуже любила дітей і навіть потрошечку віддавала їм своє серце. В неї й книжка така улюблена на столі завжди лежала — «Серце віддаю дітям». Бабуся так довго працювала в школі і поділилася своїм добрим серцем зі стількома дітьми, що зрештою їй самій мало що лишилося. Тим-то виснажене бабусине серце часто боліло.
Насмішкувато	Хоч тут їй було краще, ніж удома, Маляка бачила, що бабуся сумує за школою і за школярами. Як же Маляці хотілося, щоб бабусине серце знову стало здоровим і щоб її знову взяли працювати вчителькою. Але ж як цьому зарадити? Маляка не знала.
Із сумом	А дорослі — народ довірливий, подумали, що це все серйозно. Тоді й почали називати Маляку Малякою. Попервах мама з татом щось таке пригадували, буцімто називали доньку Марійкою, але скоро й вони звикли.
Мрійливо	У дорослих є така дурна звичка: питати в дітей їхні імена. Особливо часто вони запитують чомусь саме тих дітей, котрі мають проблеми з дикцією.
З оптимізмом	Тоді бабуся сказала, що все життя була серед людей і тепер не збирається сидіти вдома. Пішла і влаштувалася в музей - квитки продавати.

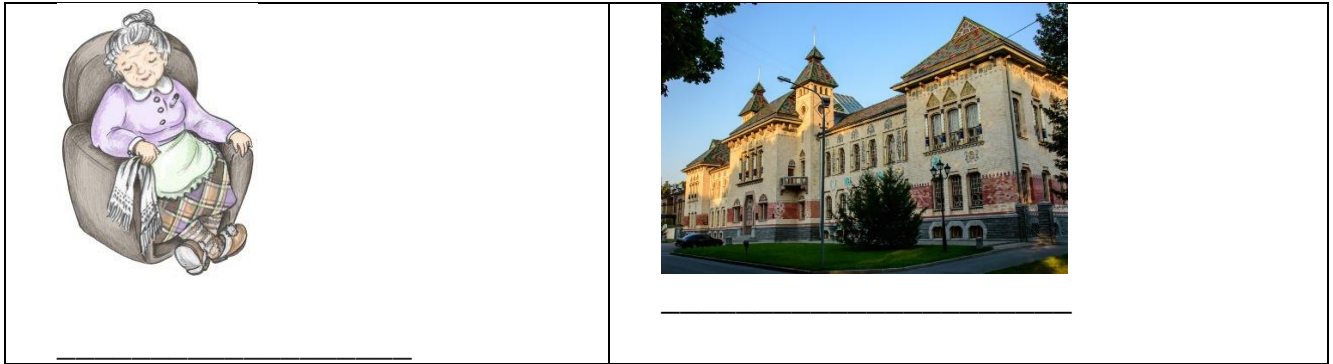
Робота зі словами

1. Прочитай слова. Запиши в таблицю, або познач у тексті незрозумілі для тебе слова. З двома словами на вибір склади речення.

бодай	?	попервах	?
марила	шпалери	?	виснажена
буцімто	?	зрештою	груба

2. Підпиши зображення, зроби звуко – буквенний аналіз цих слів.

--	--

3. Гра «Живі літери»

В слові «енциклопедія» літери ожили і хочуть погратися. Склади з них інші слова. Запиши.

4. Гра « Розвідники»

Порахуй, скільки разів у тексті зустрічається слово «бабуся».

Робота в парах

1. Склади разом з другом речення за пошуковою таблицею, знайди його у тексті.

I – 3 синій ,1 синій, 4 червоний, 6 червоний, 5 синій, 2 червоний.

II – 2 синій, 5 червоний, 1 червоний, 4 синій, 3 червоний, 6 синій.

1	працювала	взагалі - то
2	звати	Колись
3	школі	Маляку
4	по - справжньому	у
5	вона	так
6	не	вчителькою

2. Встановіть межі речень. Потім порівняйте із текстом.

Маляку взагалі-то по-справжньому не так звати колись, у дитинстві, Маляку звали Марійкою а ім'я Маляка до неї просто причепилося у дитинстві в Маляки були труднощі з дикцією, тобто з вимовою і язик не завжди в потрібне місце ставав.

3. Вправа « Дуель».

Поставте почергово один одному запитання по змісту твору.

4. Вправа «Диктор телебачення»

Прочитайте один одному, як диктор телебачення.

Письмо для себе

1. Створи буктрейлер «Мрії Маляки», в якому Марійка розповідає про свою мрію. Запиши.

2. Випиши 10 слів з тексту, які закінчуються приголосним звуком.

3. Запиши своє продовження оповідання.

Катерина Бабкіна «Мсьє Жак та квітнева риба»

Всі ми знаємо, що десь колись перед кимось точно завинили. Можливо, мимохіть чи випадково. Йдеться мені не про ті провини, за які сварить бабуся чи часом карає батько — розбиті шибки, подерті черевики, підбите око сусідського хлопчини, підстрижена лялька чи кепська оцінка з математики.

Бо найгірша провина — скривдити когось, образити чийсь добрі почуття. Або ще — просто залишитися до когось байдужим, обійти своєю увагою. Коли я забуваю бути до людей уважною, чемною і доброю, мені щоразу пригадується мсьє Жак.

Мсьє Жак приїхав зі школи в паризькому передмісті. Впродовж цілого березня він замість нашого вчителя мсьє Анатолія навчав нас французької мови.

Він не був поганий чи прикрий, але сталося так, що цілий клас узяв собі за звичку постійно кепкувати з мсьє добрий і лагідний до дітей. Його домашні завдання можна було відкладати тижнями, він дозволяв під час відповіді заглядати до підручника чи в зошит. Він ніколи не сварив нас за спізнення і ніколи не починав уроку, допоки всі-всі не зберуться. Тоді ми підводилися і мляво мимрили «бо-онжу-ур, мсьє-є Жа-ак». І хтось обов'язково додавав щось на кшталт «старий їжак» чи «дір'явий піджак». Мсьє Жак трішки недочував, та й мало що розумів українською, тому так кепкуючи з нього, ми нічим не ризикували.

Він же замість диктантів і обридливих вправ охоче розповідав нам цікаві французькі казки та вірші, вчив пісеньок та ігор, що в них бавиться паризька малеча. І неодмінно на кожному уроці ставив комусь дванадцятку.

Наприкінці березня мсьє Жак розповів нам про одну цікаву французьку традицію. Напередодні першого квітня всі готують квітневих риб — вирізаних із паперу, розмальованих власноруч і описаних добрими жартами й щирими привітаннями. Рибу таку належить першого квітня непомітно почепити на спину тому, до кого відчуваєш симпатію, кого поважаєш і маєш за друга. Виходить одночасно і жарт, і вияв прихильності. Значно краще, ніж почепити комусь на спину табличку «Штурхни мене» або що.

Ідея нам дуже сподобалася. Звісно, усі заздалегідь приготували таких риб для однокласників. А тридцять першого березня Мирослав приніс до школи картон і фломастери, які були лише в нього одного — цілих вісімдесят різних кольорів! Бо ми вирішили приготувати квітневу рибу для кожного з учителів.

Мсьє Жакові ми сказали, що не маємо охоти до французької мови. Він не заперечував, щоб цілий урок ми малювали й вигадували привітання, і всміхався, споглядаючи нашу веселу метушню. І тільки наприкінці уроку загадково попросив Мирослава залишити йому фломастери до завтра.

А наступного дня було перше квітня, день дотепів і бешкетів. Усім учителям на двері ми почепили красиво розмальованих картонних риб зі щирими вітаннями від 4-А класу, і вони, вчителі, були втішені й зворушені. Останнім уроком у нас була французька.

Цілий урок мсьє Жак розповідав нам французькі дражнилки та різні смішні віршики й скоромовки, і навіть не наполягав, щоб ми записали невідомі слова. А коли урок скінчився, повернув Мирославові фломастери і подякував нам за спільну працю: наступного дня він відлітав до Парижа. Відтак поставив усім хороші оцінки, вислухав наше «оревуа-ар, мсьє-є Жа-ак» * забрав свого рудого портфельчика й вийшов із класу. Ми й собі заходилися збирати речі.

— Та в тебе риба на спині! — крикнула Галка Ігореві.

— І в тебе! — відказав їй Мирослав. І в тебе, поглянь, і в тебе, — загомоніли всі.

Мсьє Жак прилаштував крихітних паперових риб до спинок стільців, а до кожної причепив двосторонній скотч. Зовсім крихітний шматок, щоб не попсувати нашого одягу. Коли ми всідалися на початку уроку, риби поприклеювалися нам до спин.

Кожному він написав щось хороше, щось таке, що можна було сказати тільки про цю людину. Мабуть, він малював і вирізав їх до пізньої ночі. «Ти дуже гарна й розумна, та головне уважна, чуйна і добра, Катрін, — написав він на моїй рибі, — залишайся такою завжди». Мабуть, саме через ці завважені ним якості я перша помітила, що ми не приготували квітневої риби лише для мсьє Жака...

Наступного дня всі принесли з дому гарно розмальованих картонних риб. Усі раптом пригадали, як цікаво було слухати оповіді мсьє Жака, як багато він нас навчив. Про це й писали на рибках.

А ще — про те, що кепкували з нього і просимо за це вибачення.

А ще — що будемо сумувати за ним і дуже хочемо, щоб колись він прилетів ще ще.

Але мсьє Жак уже був у Парижі.

У мсьє Анатоля ми взяли адресу школи у Франції, де працював мсьє Жак. Моя мама купила великого конверта, і ми наліпили на нього всі-всі марки, необхідні для пересилання з України до Франції.

Після уроків ми цілим класом пішли на пошту і вкинули цього велетенського листа у скриньку. І нам зробилося легко, і ми перестали почуватися винними перед мсьє Жаком за те, що не були такими ж добрими, як і він.

І тільки коли я стала дорослою, то зрозуміла, що навіть у дуже великому конверті не можна переслати закордон тридцять одну велетенську картонну рибу. Такий вантаж уже потрібно відправляти міні-бандеролями. Той наш лист просто затримали на пошті десь між Францією і Україною.

Принаймні це пояснює, чому мсьє Жак так і не відписав нам на листа з рибами. Бо я точно знаю — він відписував на усі листи, бо намагався нікого не кривдити і бути до всіх уважним. І нехай опосередковано, але мсьє Жак навчив цього і нас.

Завдання до тексту

<p>Герої</p> <p>Запиши героїв твору, підкресли ім'я того, хто тобі сподобався найбільше.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>Емоції (враження)</p> <p>Прочитай частину твору, яка найбільше схвилювала.</p>
<p>Запиши риси характеру притаманні мсьє Жаку.</p> <hr/>	<p>Яка головна думка твору, запиши її.</p> <hr/> <hr/>
<p>Підпиши ілюстрацію до оповідання.</p> 	<p>Дай відповідь на запитання: Якби ти опинився в цьому оповіданні, яким героєм ти б став?</p> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>Придумай інше закінчення оповідання.</p> <hr/> <hr/>	

1. Вправа «Крісло автора»

Уявіть себе головною героїнею. Розкажіть, які почуття вас супроводжували, коли мсьє Жак відлетів до Парижа?

2. Вправа «Телефон»

Зателефонуйте за вказаним номером. Прочитайте вислів. Чи погоджуєтеся ви з цим висловом?

0951264378

0 – Най

1 – про

2 – ви

3 – скрив

4 – когось

5 - ша

6 - на

7 - ди

8 - ти

9 – гір

3. Вправа «Сторітелінг»

Складіть міні історію, використовуючи слова:

Мсьє Жак , прилетів, зустріч, вибачення, риби, бути добрими, ще на рік.

Робота зі словами

1. Прочитай слова, поясни їх значення, за потреби скористайся словником.

Мимохіть	мсьє	на кшталт
Бандероль	опосередковано	оповіді

2. Віднови слова: НЯРЕЗБЕ (березня), НЯІТКВ(квітня), РОМІАВСЛ (Мирослав), ТРІНКА(Катрін), ЖІРІПА(Парижі)

3. З'єднай слова з відповідними малюнками. Поділи ці слова для переносу і склади з ними речення.

фломастери

риба

конверт

4. Гра «Яке слово зайве»

- 1) Клас, підручник, м'яч, зошит;
- 2) Традиція, магазин, риба, оцінки;
- 3) Школа, конверт, пошта, валіза.

Робота в парах

1. Гра «Інтерв'ю». Визначте ставлення партнера до заданого тексту.

2. Прочитайте слова в реченні, в яких пропущені голосні звуки.

Ід..... н...м д...же сп...д...б...л...с.... Зв...сн..., ...с... з...зд...л...г...дь
пр...г...т...в...л... т...к...х р...б дл... ..дн...кл...сн...к...в. ... тр...дц...ть
п...рш...г... б...р...зн... М...р...сл...в пр...н...с д... шк...л... к...рт...н і

фл...м...ст...р..., ...к.. б...л... л...ш... в нь...г... ...дн...г... — ц...л...х
в...с...мд...с...т р...зн...х к...ль...р...в! Б... м... в...р...ш...л... пр...г...т...в...т...
кв...тн...в... р...б... дл... к...жн...г... з уч...т...л...в.

3. Розкажіть один одному фрагмент тексту, який вас найбільше вразив.

4. Створіть квітневу рибу для друга.

Письмо для себе

1. Склади есе за планом.

1) Вступ

Нічого немає в світі страшнішого за байдужість.

2) Основна частина

Я це зрозумів (-ла), коли....

3) Висновок

Треба бути уважним (-ою) до оточуючих, бо...

2. Обведи в словах тексту букви, що позначають два звуки.

Коли ми всідалися на початку уроку, риби поприклеювалися нам до спин. Кожному він написав щось хороше, щось таке, що можна було сказати тільки про цю людину. Мабуть, він малював і вирізав їх до пізньої ночі.

3. Розташуй слова в алфавітному порядку.

Привітання, почуття, казки, вірші, малеча, традиція, риби, жарт, вітання.

Ірен Роздобудько

«Я зніматимуся в кіно»

У нашому дворі всі мріяли про кіно. Ми захоплено дивилися фільми й гадали: як у них потрапляють діти? Сусідка, котра працювала в театрі вахтеркою, якось сказала, що режисери*1 часом самі бігають вулицями і вишуковують дітей для своїх фільмів.

Щомиті, блукаючи нашим маленьким містом, я очікувала на запитання: «Дівчинко, хочеш зніматися в кіно?»

Я знала, що відповім не одразу. З індійських фільмів я навчилася «чарівного погляду», вартого майбутньої кінозірки, — цим поглядом я маю подивитися на режисера!

Головне — не квапитись. Стоячи вдома перед люстерком я тренувала цей погляд: заплющувала очі й рахувала: «Один, два, три...» — і тільки на «п'ять» повільно піднімала повіки та округлювала очі до неймовірних розмірів. От якщо я погляну саме так, кожний режисер одразу зрозуміє, що перед ним — талановита актриса й справжня красуня. А головне, подумає він, як вона вміє тримати паузу!

— Я зніматимусь у кіно! — повідомила я всім у своєму дворі.

«Всім» — це моїй подружці Ольці, її братові-близнюкові Сашку та Язикатій Куці (Кукою цю старшу дівчинку називали вдома, а вже у дворі до неї приліпилося ще й прізвисько).

— Та ти що?! — захоплено вигукнули брат з сестрою й, немов флюгери, одночасно повернулися до мене.

— Ну то й що? — зневажливо знизала плечима горда Кука. — А мені мама скоро купить золоту сукню!

Аргументів проти золотої сукні у мене не знайшлось, а Олька та Сашко з таким самим захватом повернулися до Куки:

— Ух ти! Справді — золоту?!

А я пішла з подвір'я на вулицю. Туди, де великою чередою бродили безпритульні режисери. Я йшла і думала, що запросто зіграю і Попелюшку, і дівчинку-розвідницю, і Герду...

— Дівчинко... — раптом почула я над своєю головою приємний баритон.

«Ось воно — почалося! Режисер! Нарешті... — промайнула думка. — Отже, не забути про чарівний погляд! Один, два...»

Я відраховувала миті й не квапилася підняти голову. Ще, ще хвильку, і він збагне, кого зустрів на своєму режисерському шляху!

— Дівчинко! — знову покликав голос.

Яку ж роль мені запропонують? — міркувала тим часом я, не підводячи очей і рахуючи: три, чотири...

Ще мить, і я погляну так, як дивляться красуні з листівок, котрі збирала моя мама. Ось зараз!

Мої щоки палали, дихання майже зупинилося, серце калатало так гучно, що я не чула вуличного гомону.

— Дівчинко, — голос посуворішав. — Та ти що, спиш на ходу?! Ну й діти пішли — ніякого виховання! Паска добрячого на вас нема! Як пройти до овочевого магазину?!!

— Ну що ви причепилися до дитини? — почула я інший голос, і лагідна жіноча рука погладила мене по голові. — Бачите, в неї щось з очима. Бідолашна дитина! І хто ж її так злякав? Може, вона сирота, може, їсти хоче...

— Біжи, нехай мама тобі носа витре! І не тиняйся вулицями! — сказав хтось третій. — А то бабай забере...

Потім усі розійшлися.

А я зрозуміла, що то був не режисер...

Я повернулась у двір.

Близнюки й Язиката Кука все ще обговорювали переваги золотої сукні перед химерною мрією про кіно. Я гордо їх оминула й пішла додому.

Вже перед дверима свого під'їзду озирнулась і голосно свиснула крізь дірку в зубах.

З голуб'ятні здійнялися голуби.

Близнюки і Кука завмерли та здивовано глянули на мене.— Я зніматимуся в кіно! — ковтаючи сльози, заявила я і зникла в під'їзді...

Завдання до тексту

<p>Герої Запиши героїв твору, підкресли, хто головний герой твору?</p>	<p>Характер Підкресли риси характеру притаманні головній героїні: допитлива, вперта, наполеглива, товариська, байдужа, вразлива, хвалькувата, мрійлива, працьовита.</p>
<p>Уяви, що до класу завітала авторка, яке б запитання ти б їй поставив (-ла)?</p> <p>_____</p>	<p>Знайди і прочитай частину твору, де дівчинка подумала, що до неї звертається режисер.</p>
<p>Яке прислів'я може бути заголовком? Не хвались, а вчись. Хто стоїть на місці, той відстає. Велика перемога – запорука успіху. Кожна голова свій розум має.</p> <p>_____</p>	<p>Випиши незрозумілі слова.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>Придумай рекламу до прочитаного твору, щоб кожному захотілося його прочитати.</p> <div data-bbox="683 1562 1097 1791" data-label="Image">An illustration showing a stack of books. A girl is sitting on top of the books reading. A boy is sitting on the bottom books reading. A magnifying glass is on the left, a paintbrush is on the right, and a lightbulb is at the top left.</div>	

1. Виключи «зайве».

2. Вправа «Входження в малюнок»

Розгляньте малюнок. Уявіть, що ви «увійшли» у малюнок.

- Де ви знаходитесь?
- Що ви бачите?
- Що відчуваєте?
- Якби ви були художником, то щоб зобразили?

3. Театралізація уривків оповідання.

1. - Я зніматимусь у кіно! — повідомила я всім у своєму дворі.

«Всім» — це моїй подрузці Ольці, її братові-близнюкові Сашку та Язикатій Куці (Кукою цю старшу дівчинку називали вдома, а вже у дворі до неї приліпилося ще й прізвисько).

— Та ти що?! — захоплено вигукнули брат з сестрою й, немов флюгери, одночасно повернулися до мене.

— Ну то й що? — зневажливо знизала плечима горда Кука. — А мені мама скоро купить золоту сукню!

Аргументів проти золотої сукні у мене не знайшлося, а Олька та Сашко з таким самим захватом повернулися до Куки:

— Ух ти! Справді — золоту?!

А я пішла з подвір'я на вулицю.

2.— Дівчинко... — раптом почула я над своєю головою присмний баритон. «Ось воно — почалося! Режисер! Нарешті... — промайнула думка. — Отже, не забути про чарівний погляд! Один, два...»

Я відраховувала миті й не квапилася підіймати голову. Ще, ще хвильку, і він збагне, кого зустрів на своєму режисерському шляху!

— Дівчинко! — знову покликав голос.

Яку ж роль мені запропонують? — міркувала тим часом я, не підводячи очей і рахуючи: три, чотири...

Ще мить, і я погляну так, як дивляться красуні з листівок, котрі збирала моя мама. Ось зараз!

Мої щоки палали, дихання майже зупинилося, серце калатало так гучно, що я не чула вуличного гомону.

— Дівчинко, — голос посуворішав. — Та ти що, спиш на ходу?! Ну й діти пішли — ніякого виховання! Паска добрячого на вас нема! Як пройти до овочевого магазину?!!

— Ну що ви причепилися до дитини? — почула я інший голос, і лагідна жіноча рука погладила мене по голові. — Бачите, в неї щось з очима. Бідолашна дитина! І хто ж її так злякав? Може, вона сирота, може, їсти хоче

— Біжи, нехай мама тобі носа витре! І не тиняйся вулицями! — сказав хтось третій. — А то бабай забере...

Потім усі розійшлися.

Робота зі словами

1. Правильно прочитай слова. Запам'ятай їх правопис. Поясни, якщо зможеш значення цих слів.

вахтерка	люстерко	сценарист
режисери	флюгери	аргументи

2. Знайди у тексті 5 назв предметів і 5 назв ознак предметів. Запиши ці слова, постав у них наголос.

3. Прочитай і виключи зайве слово: кіно, сценарист, лікар, кінозірка, актор, режисер, продюсер. Зроби звуко – буквений аналіз зайвого слова.

4. Запиши слово, зображене на малюнку, поділи його для переносу і склади з ним речення.

Робота в парах

1. Розіграйте діалог «Зустріч із режисером».

2. «Встановіть послідовність»

- Потім усі розійшлися.
- Я відраховувала миті й не квапилася підіймати голову.
- Близнюки і Кука завмерли та здивовано глянули на мене.
- Ми захоплено дивилися фільми й гадали: як у них потрапляють діти?
- «Ось воно — почалося! Режисер! Нарешті...» — промайнула думка.

3. Складіть поради, що треба для того, щоб зніматися у кіно.

4. Створіть комікс за змістом оповідання.

Письмо для себе

1. Випиши з оповідання два речення різні за метою висловлювання.

2. Склади і запиши sms – повідомлення режисерові про те, що ти хочеш зніматися у кінофільмі.

3. Запиши продовження оповідання, яке б починалося «Наступного дня...»

Ірен Роздобудько « Підкидьок »

У мене була найбільша мрія: знайти підкидька. Адже мама категорично відмовлялася подарувати мені братика.

Ну й не треба, думала я, сама його знайду і принесу додому!

Мені здавалося, що немовлята-підкидьки лежать на кожному кроці, на кожній лаві у парку чи на порозі дитячої поліклініки.

Що таке буває, я дізналась із жалісної історії, яку мені колись прочитала бабуся. А ще я подивилася фільм, який так і називався — «Підкидьок». Отже, це правда!

О, мріяла я, мій малюк, якого я знайду, буде рум'яним та розумним, він одразу обхопить мене за шию, а я понесу його не в міліцію, а додому, мамі.

Ми купатимемо його, варитимемо йому кашу. А ще краще — я буду віддавати

А потім я гратимусь із ним у дворі на задрість усім, хто бавиться неживими ляльками.

Ось так я мріяла, нишпорячи очима по лавах, порогах і кущах.

І нарешті трапилося диво! На міській алеї я знайшла те, чого так довго шукала. На лаві самотньо сиділа маленька дівчинка з великим рожевим бантом на голові. Я пильно роздивилася навколо: поруч нікого не було. Бідна дівчинка! І така гарненька! Так ось, якими вони бувають, ці підкидьки... Як добре, що я знайшла її першою!

Я підняла малу. Вона була доволі важка. Але я, сопучи й зупиняючись на кожному кроці, понесла її додому. Дівча всміхалося та щебетало щось мені на вухо.

Я ледве дісталася нашого третього поверху і штовхнула двері ногою.

— Мамо, мамо, йди швидше! Я знайшла дівчинку! — радісно закричала я. — Давай будемо її купати!

З кухні, витираючи руки об фартух, вийшла мама.

— О, господи... — тільки й змогла вимовити вона та повільно опустилася на стілець, тримаючись за серце.

Тут дівчинка голосно заревіла й почала смикати мене за коси.

Мама хутко зняла фартух, підхопила її на руки і суворо звернулася до мене:— Де ти її взяла?

Я пояснила. Мама разом із дитиною миттю вибігла з хати. Я — слідом.

На алеї метушилася якась жінка, навколо неї зібрався натовп на чолі з міліціонером.

Мама щось довго пояснювала і перепрошувала. Натовп гудів, дехто сміявся, показуючи на мене пальцем. Жінка притискала до себе мого підкидька і сварила маму.

Додому ми поверталися мовчки.

— Ну невже ти не розумієш, — згодом сказала мама, — що малюки — не гриби й не ростуть на кожному кроці.

Я все розуміла. Та все ж перед тим, як піднятися на сходи, зазирнула під лаву в дворі: може, хоч там причаїлося нічиє немовля?...

Завдання до тексту

<p>Запиши всіх героїв тексту.</p> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>Прочитай частину твору, яка найбільше сподобалася.</p>
<p>Склади 3 запитання до прочитаного тексту</p>	<p>Яка головна думка твору? Запиши її.</p>
<p>Створи асоціативний кущ</p> 	<p>Уяви себе відомим художником. Намалюй ілюстрацію до оповідання.</p>
<p>Запиши коротку розповідь про прочитану історію. Чому вчить нас цей твір?</p> <hr/>	

1. Стратегія «Рафт».

Висловити міркування від імені обраного персонажа, тобто вжитися в роль.

Роль	Аудиторія	Формат	Тема
дівчинка	учні класу	розповідь	пригода
мама	дідусь і бабуся	телефонна розмова	ситуація
міліціонер	колеги	розповідь	дивний виклик

2. «Істинні і хибні висловлювання»

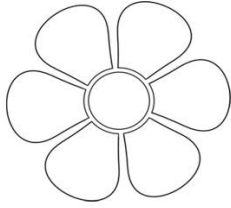
Визначіть, чи правильні дані твердження до читання цього твору, а потім оцініть ці твердження після читання. Якщо твердження істинні поставте «+», якщо хибні – «-».

1. У дівчинки була найбільша мрія знайти підкидька.
2. Немовлята – підкидьки лежать тільки на лавах у парку.
3. Малюки – підкидьки бувають рожеві та розумні.
4. На лаві сиділа самотня дівчинка.
5. Дівчинка була легша за пір'їнку.
6. Головна героїня самостійно донесла дівчинку до квартири.
7. Мама почала гратися з дівчинкою.
8. На алеї зібрався натовп людей на чолі з міліціонером.
9. Мама немовляти почала сміятися разом із мамою.
10. Дівчинка відмовилася від наміру знайти підкидька.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

3. Стратегія «Ромашка Блума»

1. Кого найшла дівчинка на алеї парку?
2. Тобто ти кажеш, що у головної героїні найбільша мрія була знайти підкидька?
3. Як би ти був (-ла) на місці героїні оповідання, то ти б забрала дівчинку додому?
4. Чому так робити як дівчинка не можна?
5. Як ти ставишся до вчинку головної героїні?
6. Як на твою думку розвивався б сюжет оповідання, коли б дівчинку не повернули мамі?

kids pic.com

4. «Займи позицію»

На вашу думку дівчинка вчинила правильно?

За	Не знаю	Проти

Робота зі словами

1. Прочитай слова. Поясни їх значення, за потреби скористуйся словником. Запам'ятай їх правопис.

немовля	нишпорячи	відмовлялася
натовп	причаїлася	перепрошувала

2. Гра «Знайди пару»

Алея	той, кого підкинули
Підкидьок	беззаперечно
Категорично	доріжка, з обох боків обсаджена деревами

3. «Слово дня»

Слово: немовля

Частина мови:

Антонім:

Синонім:

Визначення за словником:

Речення:

Малюнок:

4. За допомогою суфіксів утвори нові слова.

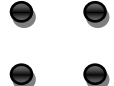
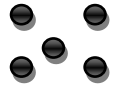

Каша, куш, бант, вухо, стілець, коси, двір.

Робота в парах

1. Поділіть текст на логічно завершені частини. Складіть план.

2. Стисло перекажіть один одному зміст оповідання.

3. Пограйте в гру «Магічний кубик».

	Якою була найбільша мрія героїні твору?
	Звідки дівчинка дізналася про підкидька?
	Де дівчинка знайшла підкидька?
	Що зробила мама, побачивши чужу дівчинку?
	Як поводити себе люди?
	Чи відмовилась героїня твору від мрії знайти підкидька?

4. Знайдіть початок речень.

- ... яку мені колись прочитала бабуся.
- ... варитимемо йому кашу.
- ... поруч нікого не було.
- ... вийшла мама.
- ... на чолі з міліціонером

Письмо для себе

1. Добери синоніми до слів:

Жаліслива - ...,

Маленька - ...,

Гарненька - ...,

Щебетала - ...,

Підхопила - ...,

2. Вправа «Запитай у автора».

Склади 2 запитання, які б ти хотів (- ла) поставити автору. _____

3. Запиши, чи сподобався тобі твір? Чому?

3.2. Уроки літературного читання в 4 класі

Урок 1

Тема. Імена України в космосі. А. Корсунь «Імена України в космосі». С. Дерманський «Кого беруть у космонавти». Перегляд відео «Імена України в космосі».

Очікувані результати уроку:

- удосконалювати вміння аналізувати прозовий твір;
- пояснювати значення незрозумілих слів;
- відповідати за змістом прослуханого;
- підтверджувати свої думки фактами з тексту;
- розповідати про свої загальні враження, почуття від прочитаного;
- сприймати прості медіа – продукти;
- співпрацювати у парах;
- оцінювати власну діяльність.

Тип уроку: урок засвоєння нових знань.

Обладнання: підручник «Українська мова та читання», частина 2, 4 клас, Алла Савчук; ноутбук; проектор; дошка; люстерка ; картки зі словами; цеглинки LEGO; картки самооцінювання; прищіпки.

Хід уроку

I. Підготовча частина.

1. Самовизначення до діяльності. Девіз уроку.

Діти, сьогодні наш урок ми розпочнемо з девізу :

« Я - вмію думати і розуміти,

Я – вмію слухати і відповідати,

Я –можу помилятися,

Я – хочу вчитися.

Я – можу вчитися!»

- Я надіюся, що ви будете дотримуватися цього девізу цілий урок.

2. Очікування від уроку.

- Скажіть, а що ви очікуєте від уроку? Відповіді дітей. (Щоб урок був цікавим, радісним).

- Я надіюся, що ваші очікування справдяться.

II. Актуалізація опорних знань.

1. Дихальна та мовленнєва розминка.

1) Вправи на розвиток дихання.

- Щоб гарно працювати на уроці зробимо вправу на дихання.

- Вправа 1.

Після паузи вдих носом – прочитати на видиху першу частину загадки, знову пауза – вдих, і на новому видиху читати другу частину. «Уночі літає (вдих), вогнем миготить, (вдих) а диму немає (зірка).

Вправа 2.

Зробити вдих, а видихнути на звук «з», доторкнувшись вказівним пальцем до губ, неначе попросити тиші.

2. Читання складів.

- А зараз візьміть іграшкову підзорну трубу і давайте прочитаємо склади. Читають склади на екрані.

	а	о	у	и	і
кл	кла	кло	клу	кли	клі
ск	ска	ско	ску	ски	скі
кв	ква	кво	кву	кви	кві
нк	нка	нко	нку	нки	нкі
км	кма	кмо	кму	кми	кмі

ска	бро	тру	сне	пкі	вне
здо	при	смі	вки	тру	сто
сті	бла	вно	кра	вки	ква
тру	сні	при	сту	чка	тку
зна	жде	зва	пкі	нко	три
сне	кру	бре	ско	зне	нкі

III. Основна частина уроку.

1. Повідомлення теми і мети уроку.

Тема нашого уроку «Імена України в космосі». Ми познайомимося із статтею А. Корсунь «Імена України в космосі» і віршем С. Дерманського «Кого беруть у космонавти». Автори вам відомі.

2. Щоденні 5. Робота зі словами.

Перш ніж читати статтю, з'ясуємо значення слів. (Читають за допомогою люстерок всі слова у дзеркальному відображенні) Правильно ставлять наголоси, значення незнайомих слів з'ясовують за допомогою тлумачного словника. На екрані зображення цих слів.

Пульсари

Квасари

Чорні діри

Астероїди

Комета

Обсерваторія

3. Щоденні 5. Слухання і розуміння тексту.

- Що ви відчули після слухання статті просигналізуйте цеглинками LEGO. Поясніть.

гордість

захоплення

смуток

здивування

радість

жаль

- Ця стаття художнього чи наукового змісту? Чому ви так думаєте?

4. Перегляд відео «Імена України в космосі»

- Скажіть іменами, яких видатних українців названо астероїди, зорі, планети?

5. Хвилинка – цікавинка.

- Чи запам'ятали ви ім'я першого космонавта незалежної України?

Перший космонавт незалежної України Леонід Каденюк народився у Чернівецькій області в родині сільських вчителів. Школу закінчив із срібною медаллю. Щоб вступити до льотного училища приписав собі ще один рік. Отримав диплом і кваліфікацію «льотчик – випробувач», а згодом «космонавт – випробувач». У 1997 році полетів у космос на міжнародному кораблі «Колумбія». На кораблі вивчав вплив невагомості на рослини. Несподівано пішов із життя 31 січня 2018 року. Він був першим і поки що єдиним космонавтом незалежної України.

6. Щоденні 5. Читання для себе.

- А тепер читаємо для себе, використовуючи технологію «Інсерт». Візьміть простий олівець, гумку.

7. Різні види читання.

а) Читання «Жабкою». Учень вголос читає кілька речень, потім передає жабку іншому, а той далі.

б) Читання «Хвилі». Учні читають тихо – голосніше – голосно – тихіше – тихо і т. д.

в) Читання «Колобком». Учні читають по рядку по черзі.

8. Музична руханка.

9. Щоденні 5. Слухання вірша, розуміння тексту.

- Чи можна вірш назвати жартівливим, бадьорим, позитивним, оптимістичним? Поясніть, чому ви так думаєте?

- Поміркуйте, які чесноти треба мати, щоб бути космонавтом? Чи кожен може ним стати?

10. Щоденні 5. Робота в парі.

Прочитайте один одному вірш, а тепер переверніть книгу і прочитайте вірш разом, вміло дотримуючись інтонації.

IV. Заключна частина.

1. Рефлексія.

- Що вам на уроці найбільше сподобалося?
- Чи справдилися ваші очікування від уроку?

2. Самооцінювання.

- Візьміть прищипки і оцініть свою роботу за допомогою карток самооцінювання.

Мої очікування від уроку також справдилися. Ви на уроці були активні, уважні, кмітливі. На згадку про наш урок я дарую вам браслетики.

V. Домашнє завдання. Скласти усне висловлювання «Один день з життя космонавта».

Урок 2

Тема. Якщо свято когось обминає, його треба зробити самим. З. Мензатюк «Три дні старого року». Складання плану.

Очікувані результати уроку:

- ставити до тексту запитання і відповідати на питання за змістом тексту;
- висловлювати своє ставлення до прочитаного твору та до вчинків головної героїні;
- ділити текст на логічно завершені частини;
- знаходити обґрунтування думок, аналізуючи текст;
- аналізувати ілюстрації за допомогою запитань учителя;
- співпрацювати в групах для досягнення власних цілей;
- оцінювати власну діяльність.

Тип уроку: комбінований.

Обладнання: підручник «Українська мова та читання», частина 2, Алла Савчук; тлумачний словник, гаджети, картки самооцінювання, прищіпки, іграшковий мікрофон, малюнок дерева, паперові кленові листки, ноутбук, дошка, проєктор.

Перебіг уроку

I. Підготовча частина. Самовизначення до діяльності.

1. Девіз уроку.

Діти, пропоную вам сьогодні на уроці:

Не просто слухати, а чути;

Не просто дивитися, а бачити;

Не просто читати, а й запам'ятовувати,

Щоб потім вміти розповісти.

II. Актуалізація опорних знань.

1. Вправи на тренування дихального апарату.

1) Вправа «Хом'ячок»

Надуйте щічки і порахуйте подумки до 10. Потім лясніть себе по щічках, таким чином, випустивши повітря. Повторіть так 5 разів.

2) Вправа «Носоріг»

Уявіть себе носорогом, давайте подихаємо по черзі через одну ніздрю.

3) Вправа «Високі дерева та низькі куці»

Руки вгору – вдих, руки вниз – видих.

2. Вправа на розвиток мовленнєвого апарату.

1) Вимова скоромовки у заданому темпі (пошепки, голосно, швидко, повільно)

Вередували вереднички,

Що не зварили вареничків.

Не вередуйте, вередниченьки,
Ось ізваряться варениченьки.

III. Перевірка домашнього завдання.

1) Гра « Відкритий мікрофон»

- Назвіть авторів творів, які ви читали вдома?

- Як вони називаються?

- Чи доводилося вам виконувати подібні твори?

2) Гра «Диктори телебачення».

Слухаємо дикторів 4 – А класу. Читаємо щедрівку і колядку, періодично відриваючи погляд від тексту, щоб подивитися на глядачів.

3) Перегляд буклетів – презентацій «Зимові свята в моїй родині».

IV. Основна частина уроку.

1. Повідомлення теми і мети уроку.

Тема нашого уроку – Якщо свято когось обминає, його треба зробити самим. Ми познайомимося із оповіданням Зірки Мензатюк «Три дні старого року».

2. Розповідь про письменницю.

Зірка Мензатюк народилася 21 жовтня 1954 року в с. Мамаївцях Кіцманського району Чернівецької області. Писати твори почала, коли вчилася в другому класі. Це сталося так: одного разу вчителька задала написати вдома переказ «Ліс восени». Почавши з переказу, Зірка написала про лисячу нору, яку бачила в лісі, про білочку, що збирала ліщинові горіхи, а далі й про те, яким ліс стане взимку, коли його засипле сніг. Замість кількох рядочків переказ розтягнувся на цілих п'ять сторінок. І їй так сподобалось викладати на папері власну розповідь, що письменниця на цьому не зупинилася і написала ще й віршовану «Казку про кицю Мурку і дівчину Ганну», а в наступні дні – чимало віршиків. Однокласники чомусь не повірили, що дівчинка пише вірші сама, і стали говорити, що все те написав їй прадід Олекса та й закопав, а вона викопала і видає за своє. Закінчивши школу, Зірка вступила на факультет журналістики Львівського університету імені І. Я. Франка. Закінчивши університет у 1997 році з червоним дипломом вона працювала кориспондентом газети. З 1994 року член Національної спілки письменників України. Казки письменниці друкували у журналах «Барвінок», «Соняшник», «Малютко». Наступні роки були дуже плідними для письменниці, вона пише багато творів для дітей. Зараз письменниця проживає у Києві.

3. Щоденні 5. Робота зі словами.

нітрохи	живиця	хрестовина
настояний	лапата	відрядження

Прочитайте слова, знайдіть їм пояснення у інтернет – джерелах, або в тлумачному словнику.

4. Щоденні 5. Читаю для себе.

Хто головні персонажі твору?	Що в тексті тобі видалося дивним?
_____	_____
Яку пораду дав дідусь – лісовичок Насті?	Які справи зробила Настя? Перелічи.
_____	_____
Що допомогло мамі одужати?	Чи траплялися з тобою подібні випадки?
_____	_____

Як ти розумієш виділений вислів?

Висловлюйся за зразком.

Так/ні, я погоджуюся з цією думкою.

Я вважаю, що..., тому що... .

Наприклад,

Отже, ... (зроби висновок)

Листи-самооцінювання

5. Вибіркове читання.

Знайдіть та зачитайте у тексті речення про те, як

- дідусь – лісовичок заговорив до дівчинки;

- дівчинка самостійно заварила чай мамі;
- за святковий стіл сіла сім'я.

6. Робота в групах.

Складання плану тексту.

Перш, ніж перейти до роботи в групах, давайте повторимо правила роботи в групі.

Складіть план до тексту.

Орієнтовний план.

1. Настуні не весело.
2. Лісовичок заговорив.
3. Розмова з лісовичком.
4. Свято треба зробити самій.
5. Чай для мами.
6. Настуня взялася до роботи.
7. Тато повернувся.

7. Гра «Інтерв'ю для репортера». Складання переліку справ, які можуть зробити діти перед Новим роком.

- Зараз я буду репортером та братиму у кожного з вас інтерв'ю про те, які справи можете самостійно робити ви перед Новим роком.

8. Робота з ілюстрацією. Входження в малюнок.

- Що зображено на малюнку?
- Які кольори переважають на малюнку?
- Чому художники використали їх?
- Де на малюнку ви? Розкажіть про свої відчуття.

9. Вправа «Утворіть прислів'я»

- Яке прислів'я могло б бути заголовком до твору?

У своєму домі	щастя дорогу не забуває.
Дім зігріває не піч,	буде тобі скрізь гладенько.
У сім'ю, де лад,	а любов і злагода.
Шануй батька й неньку,	і стіни допомагають.

III. Заключна частина.

1. Рефлексія. Вправа «Дерево рішень»

На паперових кленових листках написані речення і прикріплені до дерева на великому аркуші паперу. Учні читають речення і продовжують його своєю усною відповіддю.

- Під час уроку ми працювали над
- Автором оповідання є

- В оповіданні ... розповідається про
- Хто дав пораду Настуні?
- Хто підготував квартиру до свята?
- Яку хатні справи можуть виконувати діти?

2. Самооцінювання.

- Діти, оцініть прищепками свою роботу на уроці.

3. Домашнє завдання.

Намалювати ілюстрацію до оповідання, підготувати есе на тему « Якщо свято когось обминає, його треба зробити самим»

3.3. Урок української мови

Тема. Прикметник.

Очікувані результати уроку:

- розпізнавати прикметники серед інших частин мови;
- визначати роль прикметників у мові;
- використовувати прикметники у власному мовленні;
- співпрацювати у парах і групах;
- висловлювати власне ставлення до пізнання самого себе;
- оцінювати власну діяльність на уроці.

Тип уроку: урок застосування знань, умінь та навичок.

Обладнання: підручник «Українська мова та читання» частина 1, 4 клас, Надія Кравцова, Ольга Придаток, Валентина Романова; термомір настрою; прищипка; аркуші паперу; фломастери; цеглинки LEGO; конверти із завданнями.

Перебіг уроку

I. Підготовча частина.

1. Налаштування на урок.

- Діти, давайте наш урок розпочнемо з загадки. Послухайте.

« Вона нічого не коштує, але створює багато чого. Вона збагачує тих, хто її одержує, не збіднює тих, хто її дарує. Вона триває мить, а у пам'яті лишається надовго. Немає багатіїв, хто міг би прожити без неї, і немає таких бідних, які не стали б багатші її милістю. Вона створює щастя в домі, атмосферу доброзичливості у справах і є паролем для друзів. Водночас її не можна ані купити, ані випросити, ані позичити, ані вкрати, бо вона цінність, яка не принесе жодної користі, якщо не йтиме від чистого серця»

- Здогадалися, що це? Так, це усмішка. Подаруйте усмішку один одному, а тепер мені. Я подарувала вам одну посмішку, а у відповідь отримала багато. Тому у мене сьогодні настрої, здогадайтесь...

-
А тепер позначте свій настрій прищипкою на термометрі настрою.

II. Основна частина

1. Повідомлення теми і мети уроку.

Тему нашого уроку ви мені допоможете назвати, коли розгадаєте ребус.

- Так, тема нашого уроку прикметник. Сьогодні на уроці ми згадаємо, що ми знаємо про прикметник, намагатимемося вживати в нашому мовленні, якнайбільше прикметників, визначимо роль прикметників.

2. Вправа «Назви прикметники».

- На парті в кожного з вас лежить папір, обведіть свою ручку і на кожному пальчику напишіть прикметник. А тепер зачитайте.

3. Каліграфічна вправа.

- Розгорніть зошити і каліграфічно запишіть число, Класна робота. Запишіть каліграфічно велику букву П і маленьку, буквосполучення пр ри ик км ме ет тн ни ик, далі слово прикметник.

4. Робота з підручником с. 63, вправа 174.

- Розгорніть підручник на с. 63, знайдіть В.174. Прочитайте самостійно завдання до вправи.

- Діти, вам всі знайомі значення слів, чи щось не зрозуміло.

- Який текст, на вашу думку допоміг вам краще уявити дивовижний світ, описаний письменницею?

5. Щоденні 5. Письмо для себе.

- Випишіть слова з другого тексту, які допомогли вам краще уявити дивовижний світ. До якої частини мови належать ці слова? Яка їхня роль у тексті?

6. Вправа «Кластер»

- Створіть на окремому аркуші паперу кластер «Прикметник».

7. Гра «Так чи ні» з цеглинками LEGO.

- Слова: цікавий, жовтий, сонячна – це прикметники?

- Прикметники називають предмет?

- Прикметник завжди зв'язаний з дієсловом?

- Прикметник стоїть у тому числі й роді, що й іменник?

- Прикметник – це частина мови, що називає ознаку предмета?

- Прикметник відповідає на питання який? яка? яке? які?

8. Музична руханка з цеглинками LEGO.

9. Робота в групах.

- Зараз ми попрацюємо в групах. Коротко згадаємо правила роботи в групах.

- Уявіть, що ви потрапили на незвідану планету. Вас гостинно зустріли незвідану планету. Вас гостинно зустріли невідомі істоти. Опишіть їх, використовуючи

якомога більше прикметників. Намалюйте за своїм описом невідомих істот. Яку допомогу нам надали прикметники?

10. Хвилинка – цікавинка.

За кількістю слів, вживаних у нашому мовленні, прикметник займає четверте місце після іменника, займенника та дієслова. У багатьох мовах світу прикметників немає взагалі. Їхні функції часто виконують іменники. Це властиво мові Ефіопії. А в китайській та в'єтнамських мовах прикметник неможливо відрізнити від дієслова. Дослідники стверджують, що їхньою мовою простіше сказати «листя зеленіє», ніж «зелене листя». Дитина початкової школи має мати словниковий запас 3000 слів. Більша частина з яких і є прикметники.

11. Щоденні 5. Робота з другом.

- А зараз попрацюємо в парах. Оберіть конверт із завданням. Дотримуємось правил роботи в парі. Відгадайте загадку і через рисочку запишіть ознаки предмета – за формою, кольором, розміром, на дотик.

1 пара

Довгий, зелений,
Добрий солений.
Добрий і сирий
– Хто він такий?

3 пара

Є солодкий, є гіркий
Різні форми має.
Є худий, а є товстий,
Кожен його знає.

5 пара

З мене листя обдирають
Мене квасять, в борщ кидають,
В пирогах мене печуть
І в салат мене січуть!

2 пара

Не уміє вона сміятися
І не любить роздягатися.
Хто одєжину з неї знімає,
Часто сльози проливає.

4 пара

Некрасива, шишкувата,
Як прийде на стіл вона,
Скажуть весело хлоп'ята:
Ну й розсипчата, смачна!

6 пара

Борщ із нього варить ненька,
В нього шкурочка тоненька,
Солодкуватий він на смак,
Фіолетовий ... (буряк)

7 пара

Як миша довгий хвостик маю,
Та з городу не тікаю.

З мене зробити кожен рад
Корисний та смачний салат.

Листи-самооцінювання.

12. Робота з підручником. с. 63 В. 176

- Прочитайте рядки з вірша О. Пчілки, уставляючи прикметники з довідки.

III. Заключна частина.

1. Рефлексія.

Діти, повернемося до нашого тепломіра настрою.

- Скажіть, настрої ваш не зіпсувався?
- При виконанні яких завдань ви відчували радість?
- При виконанні яких завдань вам потрібна була допомога?

2. Вправа «Подяка урокові»

- Дякую урокові за те, що...
- Дякую, діти, за старанність і активність на уроці.

3. Домашнє завдання. с. 64, В.177, спишіть розкриваючи дужки і випишіть прикметники.

8 пара

На городі він росте,
Червоним і жовтим буває.

Коли дозріває на стіл потрапляє,
В салатах свіжих він завжди буває.

ВИСНОВКИ

Згідно з Концепцією НУШ, Державним стандартом початкової загальної освіти, навчальними програмами на уроках у початковій школі стало необхідністю використовувати такі методи і прийоми, які б сприяли активізації пізнавальної, емоційно – чуттєвої сфери учнів, залученню їх до діалогічної взаємодії з текстом, самовираження у творчій діяльності. Читання має стати неодмінною потребою кожного молодшого школяра. Бо ж читання є і завжди буде основною формою засвоєння і нагромадження людством знань, набуття найрізноманітнішої змістової та емоційної інформації. Але читання стане щоденною потребою лише тоді, коли вчитель виховає любов до нього. Тому велика надія покладається на ротаційну технологію «Щоденні 5».

Ця технологія здатна виробити у дітей уміння самостійно працювати, приймати рішення, висловлювати і аргументувати свої думки, планувати власну діяльність, дотримуватись правил спільної роботи, тренувати витримку, бути готовими до зміни діяльності, аналізувати власну діяльність, бути повністю заглибленими у вдумливого читання та творчому індивідуальному письмі протягом тривалого проміжку часу.

Працюючи самостійно учні оцінюють власні сили і співпрацюють з учителем, отримуючи від нього консультацію, підтримку, допомогу. Учителі завдяки цьому можуть приділяти більше часу тим учням, які потребують уваги; допомагають виявити, як учні працюють у групах, парах, спілкуються, аналізують матеріал.

Отже, «Щоденні 5» можуть давати високі результати в процесі їх використання і можуть бути важливим чинником Нової української школи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Відео-рекомендації Марини Пристінської – заступника директора НВК «Новопечерська школа» [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: ed. era. Com
2. Відео-рекомендації Оксани Хомич – вчителя початкових класів в НВК «Новопечерська школа» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/channel/UCmj5jBaNuWTLQg9Y6vh4kQg/about>
3. Державний стандарт початкової загальної освіти [Електронний ресурс]. / 2016. – Режим доступу до ресурсу: [http:// mon. gov. ua](http://mon.gov.ua)
4. Жураковська Н. І. Технологія «Щоденні 5» як засіб формування мовної особистості молодшого школяра на уроках української мови <https://naurok.com.ua -191656.html>
5. Застосування педагогічної технології «Щоденні 5» у роботі над текстом у початковій школі (1 – 2 класи): [навчально – методичний посібник] / упорядник: Наталія Тіхонова. – Кропивницький, 2021
6. Ісаєва О. О. Про сучасного читача: що відбувається з книгою на сучасному етапі. Шкільна бібліотека.2014 №3
7. Концепція «Нова українська школа» [Електронний ресурс] / Інформаційний збірник МОН України. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: [mon. gov. ua](http://mon.gov.ua)
8. Лаенз Дж. Система професійної підготовки вчителів у Канаді / Дж. Лаенз // Освіта і управління. – 2007. – Т.1. – Ч. 4.
9. Марина Пристінська Вступ. Щоденні 5. Щоденні 3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=fWq8QXpe8zQ>
10. Нова українська школа: поради для вчителя / Під заг.ред. Бібік Н.М. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Пляди», 2017.
11. Родюк Н. Ю., Голюк О. А. Особливості методичних аспектів у формуванні читацької культури учнів початкової школи за допомогою інноваційних технологій http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2020/25/part_1/20.pdf
12. Сухомлинський В. О. Вчити вчитися. Вибрані твори. Київ: Рад. Школа, 1977
13. Сухомлинський В. О. Казки Школи під Голубим Небом: Казки, притчі, оповідання / Упоряд. О.В. Сухомлинська; Худож. М.В. Перевальська. – К.: Освіта, 1991.
14. Хомич О. О. Особливості навчання учнів початкових шкіл Канади. Молодий вчений 2017. №11
15. Хрестоматія сучасної української дитячої літератури для читання в 3, 4 класах серії «Шкільна бібліотека»/ укладач Стус Т. В. – Львів: Видавництво Старого Лева. 2016

Листи – самооцінювання

Читаю для себе (самооцінювання)

- Я одразу починаю працювати.
- Під час читання залишаюся на одному місці.
- Правильно тримаю поставу.
- Під час читання я перевіряю, чи все розумію.
- Я читаю весь відведений час.

Читання для когось
(самооцінювання і взаємооцінювання)

- Ми дружно і добре працюємо разом.
- Ми одразу починаємо працювати.
- Наші очі дивляться у книжку.
- Ми читаємо по чергово абзац чи сторінку
- Під час читання ми залишаємося на одному.

Слухання (самооцінювання)

- Я спокійно беру всі потрібні матеріали.
- Я одразу починаю працювати.
- Я весь час залишаюся на одному місці
- Я використовую засоби та прийоми для розуміння почутого.
- Я працюю весь відведений час.

Я прибираю всі матеріали на місце.

Робота зі словами (самооцінювання)

Я беру матеріали швидко і тихо.

Я одразу починаю працювати.

Під час роботи залишаюся на одному місці.

Я виконую все правильно і охайно.

Я можу використовувати різні словники.

Під час роботи я дотримуюся інструкції.

Я працюю весь відведений час.

Я прибираю всі матеріали на місце.

Письмо для себе (самооцінювання)

Я беру матеріали швидко і тихо.

Під час роботи залишаюся на одному місці.

Я одразу починаю працювати.

Я застосовую нові слова, вивчені правила.

Я працюю весь відведений час.

Я прибираю всі матеріали на місце.

Тексти для «Щоденних 5» Слухання

В. Сухомлинський
Бабусин борщ

У бабусі дві онучки. Живуть вони у великому місті, а на літні канікули приїздять до неї в гості. Радіє бабуся онучкам. Пригощає їх черешнями, свіжим медом і варениками. Та дівчаткам найбільше хочеться борщу: мама розповідала, що бабуся борщ варить смачний – пресмачний. Зварила бабуся борщ – зі свіжими помідорами, капустою і сметаною. Та от біда... Забувати стала. Поки варила – двічі посолила. Поставила на стіл дві миски борщу та й припрошує онучок:

— А чи солила — й не пам'ятаю... Стара вже... От сіль у сільниці — добавляйте собі на смак. З'їли дівчатка по ложці борщу. Ой, який же солоний! Зглянулись між собою, усміхнулись непомітно. Ложка за ложкою – виїли та й ще попросили. Та все дякують бабусі. А вона радіє.

— А чи солила ж я борщ? — питається бабуся.

— Ми й не помітили,— каже Ніна. — Такий смачний, що про сіль і не подумали. — Отже, солила,— з полегкістю зітхнула бабуся. — А завтра це діло вам доручу: боюся, що забуду посолити.

— Добре, бабусю,— і знову зглянулись. І непомітно всміхнулись.

Запитання до тексту

- 1) Хто приїздить до бабусі в гості?
- 2) Чим пригощає бабуся онучок?
- 3) Що зварила бабуся?
- 4) Скільки разів бабуся посолила борщ?
- 5) Який за смаком виявився борщ?
- 6) Чи призналися дівчатка бабусі, що борщ солоний?

В. Сухомлинський
Бабуся Мотря і Андрійко

В одній початковій школі у другому класі вчиться Андрійко. Він сидить біля вікна. За вікном — колодязь. До колодязя приходять по воду бабуся Мотря, що живе поблизу школи. Побачить Андрійко бабусю Мотрю і каже вчительці:

— Маріє Петрівно, бабуся Мотря по воду прийшла.

— Біжи допоможи їй витягти відро.

Андрійко біжить, допомагає бабусі витягти відро й швидко повертається до класу.

Сьогодні на уроці арифметики контрольна робота. Ніяк не виходить в Андрійка задача. Аж бачить...

— Маріє Петрівно,— радісно гукає Андрійко,— бабуся Мотря по воду прийшла.

— Біжи допоможи їй витягти відро.

Андрійко побіг. Минуло п'ять, десять, двадцять хвилин, а його немає. Уже й дзвоник пролунав Андрійко не повернувся. Зібрала Марія Петрівна зошити з контрольною роботою. Заходить Андрійко до класу – розпашілий і мокрий.

— Де ти був? — питає вчителька.

— Бабусі Мотрі воду носив. Аж десять відер приніс. І підлогу помив.

Запитання до тексту?

- 1) В якому класі вчиться Андрійко?
- 2) Хто приходять до колодязя по воду?
- 3) Що говорив Андрійко вчительці, побачивши бабуся біля колодязя?
- 4) Як реагувала вчителька на повідомлення учня?
- 5) Скільки часу Андрійка не було на уроці?
- 6) Чи правильно вчинив хлопчик?

В. Сухомлинський Блакитні журавлі

Зоя вийшла сьогодні з дому радісна, весела. Учора ввечері тато й мама довго сиділи біля їїліжка, розповідали казки. А коли їй захотілося спати – поцілували й сказали:

— Хай присниться тобі ясне сонечко.

Зої й снилося ясне сонечко. А її однокласник Дмитрик вийшов із дому сумний і задумливий. Учора ввечері тато й мама сварилися. Мама плакала. Дмитрикові довго не спалося. Коли він заснув, побачив уві сні заплакані матусині очі. Йдуть до школи Зоя і Дмитрик. Зоя щось весело щебече, а Дмитрик ніяк не второпає, про що вона розповідає. Аж тут Зоя гукає:

— Дивись, журавлі! Весна наступає. Які ж вони гарні — блакитні журавлі! Бачиш, Дмитрику?

— Не блакитні, а сірі... — тихо каже Дмитрик.

— Та ні, блакитні! — захоплено повторює Зоя.

Ось уже й школа. Зоя хвалиться учителеві:

— Коли ми йшли до школи, у небі летів ключ блакитних журавлів. А Дмитрик каже, що вони сірі. Хіба журавлі сірі?

Учитель уважно й лагідно подивився у Дмитрикові очі:
— Для тебе, Зою, блакитні... А для Дмитрика — сірі... Та не впадай у відчай, Дмитрику. Прилетять і твої блакитні журавлі.

Запитання до тексту

- 1) З яким настроєм вийшла з дому Зоя? Чому?
- 2) А з яким настроєм вийшов з дому Дмитрик?
- 3) Якого кольору здалися Зої журавлі?
- 4) Якого кольору побачив у небі журавлів Дмитрик?
- 5) Що сказав учитель Андрійкові?

В. Сухомлинський **Бо за морем — чужина**

Один добрий господар — Хлібороб — мав родючу ниву. Щороку сів на ній пшеницю. Було, як тільки вона доспіє, скосить її, а на стерню прилетить Журавель — колоски збирає. І дякує Хліборобові, що такої доброї пшениці надбав.

Та ось настав тяжкий рік. Ціле літо не було дощу. Ледве викинула колос пшениця та й згоріла на пні. Прилітає Журавель, а Хлібороб сидить над засохлою нивою.

— Що ж ти тепер робитимеш, Хліборобе? — питає Журавель. Оратиму та сятиму пшеницю,— каже Хлібороб.

Задумався Журавель, не вірить, а Хлібороб справді ниву оре, пшеницю сіє.

Минула зима, настала весна. Зазеленіла нива. Та знову спіткало Хлібороба велике горе. Знову за все літо не випало на землю жодної краплини дощу. Ледве викинула колос пшениця та й згоріла на пні. Прилітає Журавель, а Хлібороб сидить над засохлою нивою. Худий, чорний, тільки очі блищать. Коло нього діти й дружина — теж худі та чорні, бо їсти нічого. Сидять над засохлою нивою, а біля них мішечок із зерном стоїть.

— Що ж ти тепер робитимеш, Хліборобе? — питає Журавель, як і минулого року.

— Оратиму та сятиму пшеницю,— каже Хлібороб.- Навіщо ти сили марно тратиш і зерно губиш? — запитує Журавель. — Спечить хліба з тієї пшениці, що залишилася, та їжте, бо з голоду помрете. Та лиймо зі мною за море, там і земля родюча й посухи немає.

— Не підемо нікуди,— каже Хлібороб. — Не підемо нікуди,— кажуть діти.— Не підемо нікуди,— каже мати.

— Чому не підете? Ви ж голодні, вже два роки — посуха.

— Бо за морем — чужина,— каже Хлібороб.

— За морем — чужина,— каже мати.

— Не хочемо на чужину! — плачуть діти.

Запитання до тексту

- 1) Що сів Хлібороб на ниві?
- 2) Хто прилітав на стерню?
- 3) Який рік настав для Хлібороба?
- 4) Що спіткало Хлібороба на другий рік?

- 5) Що запропонував Журавель людям?
- 7) Яка була відповідь Журавлеві?
- 5) Що запропонував Журавель людям?
- 7) Яка була відповідь Журавлеві?

В. Сухомлинський **Важко бути людиною...**

Діти поверталися з лісу. Вони сьогодні ходили в далекий похід. Шлях додому пролягав через невеликий хутірець, що лежить у долині за кілька кілометрів од села. Втоmlені, знесилені діти ледве дійшли до хутірця. Зайшли в крайню хату, попросили води. З хати вийшла жінка, за нею вибіг маленький хлопчик. Жінка витягла з колодязя води, поставила на стіл серед двору, а сама пішла до хати. Діти напилися, відпочили на траві. Де й узялися сили. Відійшли з кілометр від хутірця, Марійка тут і згадала:

— А ми ж не подякували жінці за воду.

Діти зупинилися. Справді, забули подякувати.

— Що ж...— каже Роман,— це не велика біда.

Жінка вже й забула, мабуть. Хіба варто повертатися через таку дрібницю?— Варто,— наполягає Марійка. — Хіба тобі самому не соромно перед собою, Романе?

Роман усміхнувся. Видно, що йому не соромно.

— Ви як хочете,— каже Марійка,— а я повернуся й подякую...— Чому? Скажи, чи ж обов'язково треба це зробити? — питає Роман... — Адже ми так потомилися...

Вона рушила до хутірця. За нею пішли всі. Роман постояв хвилину й, зітхнувши, теж поплівся за гуртом.

— Важко бути людиною... — сказав він.

Запитання до тексту

- 1) Куди ходили діти?
- 2) Що попросили діти?
- 3) Про що згадала Марійка?
- 4) Яка була відповідь Романа?
- 5) Що надумала Марійка?
- 6) Як вчинив Роман?

ТЕКСТИ ДЛЯ ЧИТАННЯ ЗА МЕТОДИКОЮ В. ЕДИГЕЯ

В. Сухомлинський
Покинуте кошеня

сьХто нісви з тиха келеньма ресі шекотконя й тивпус гойо ан гуродо. дитьСи шеконя ат й читьняв. оБ чехо домудо, од сітума.

хоПродять дилу, лядивться ан шеконя. тХо носум таехи логовою, охт єтьсмія. тоХ ліжає: недбі шекотконя, ат й деі бісо.

ставНа чірве. шлойЗа цесон. ашСтрно лоста коняшеткові. туПрлилоися ново од шаку ат й дитьси — мтретить.

верПоласьта зі шлико леньмака таНачкало. єЧу — читьняв шеконя. наВо ен заскала ін васло, а лавзя шеконя й непосла домудо.

гоПрилосярну конятшеко од чидівнки. мурЗатілоко. деРа-діранькесі.

В. Сухомлинський
Прийшла мама

моЗивий чірве. аЗ кновім дегу, єви віхарюза. амаМ ещ ен верпосянула з бороти. І леньмака яЗо деж. наВо слушаприсяєть од винняваза візахирю. оїЗ єтьздає, ощ аз номвік векийли, растнийш візр. сьО інв каєсту у кнові. ояЗ люзапщує чіо.

йПрилаш амам. дхопідить од оїЗ, няобла, ціполулава. — біТо ен ашстрно лобу, нюдо? — тапис амам. — іН, ен растнош! — дора повідає яЗо.

аЗ номвік перте жеу ен иєв візахарю. хоТи шутьми терві. вМо склаава ляхви ан вкуста.

сьО наво гідлано торкдоласьну од бкиши. ояЗ хопіддить навік. адН леузем севело кружютьля лібі жинсніки.

В. Сухомлинський
Права й Ліва рука

міжПо ркмоюво рісви р'янви. шлаПі риМанка ан родго, р'янбу рививає. аТ сев воюПра коюру. А ваЛі чоніго ен битьро.

авПра кару мивтосяла й таєпи вуЛі куру:

– муЧо ит йдибаєшку? висьДи, кя я цюпраю, жеу сів лочжики ляботь. А ит ронеба.

роСомно лоста війЛі ціру. лаСта й наво варти р'янбу. Шдкови акт і кінзалачи Манкари ротубо.

В. Сухомлинський **Та й поклала кладочку**

жиБіть восоюлі жечстекою леньмака рамукаш. жибіть наво оп жуї, об довма тдіки лемакінь її качеють.

лиКо ец жестечку репетнув рустмок. А ан муто цібо хупачі нязерта жатьле. кЯ еж брабрасяти од ихт нязерток?

читьБа рашмука — ан ребезі рустмка стеро совмка блистена. ізаЗрла рамушка блистену — об в єін бизу кіта трігос, кя жіно. паВла блистена резче рустмок. реПезлалі рашмука оп ійн ан ойт регбе. сьО і рнязета хупачі. кайЧете, тдіки, тумася жев тиїс сене.

В. Сухомлинський **Святкове вбрання**

аН лісузсі їтьсто рестаэний бду. дВино муйо і пили лясгілті, і ресбетки мекрезні, і никле вуспічі. чиБать і лепо рошике, а ан муньо ктортра вуни рео.

сіУ редева жев скиполида стяли. динО буд їтьсто ан лісузсі в ємусво висбармуто равбнні. шаПисяєть бряагним стямли. іСв ан удб тедял ат й таєпи:

— бДуе, мучо ит ен даскиеш огосв равбннџа? жеУ мази ен аз рагоми, ігисн ен аз рямоми.

А буд і жека:

— еН четьхося старозвасяти із їмсво ранубнџам. айХ мази ан гоньо дипосявить. сьО і мази йшприла з-за ледаких ірг. стеЗалали лимбі ликимом люзем. оїтьСт убд у ємусво косвятвому ранвбні — жа мази вуздивасяла.

Письмо для себе

Розглянь ілюстрацію. Склади і запиши розповідь за малюнком.

Розглянь ілюстрацію. Склади і запиши розповідь за малюнком.

Розглянь ілюстрацію. Склади і запиши розповідь за малюнком.

Розглянь ілюстрацію. Склади і запиши розповідь за малюнком.

Розглянь ілюстрацію. Склади і запиши розповідь за малюнком.

